

Kdo se může stát náhradním rodičem?

Kritéria odborného posuzování
pro zájemce o náhradní rodinnou péči

Ministerstvo práce a sociálních věcí

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

PRÁVO NA DĚTSTVÍ

Kdo se může stát náhradním rodičem?

Kritéria odborného posuzování pro zájemce o náhradní rodinnou péči

Mgr. Johana Mertová, Mgr. et Mgr. Bohuslava Janků, edd.

© Ministerstvo práce a sociálních věcí, 2019

ISBN 978-80-7421-165-2

Tento materiál vznikl v rámci projektu **Systémový rozvoj a podpora nástrojů sociálně-právní ochrany dětí** Ministerstva práce a sociálních věcí. Najdete ho na www.pravonadestvi.cz.

Na tvorbě materiálu se podílelo 18 projektových pracovníků z 8 krajů zapojených do projektu. Děkujeme všem za podnětné připomínky.

Sociální prostředí, zvláště bydlení a domácnost

Základním předpokladem úspěchu NRP je vytvoření pevného vztahu mezi dítětem a náhradním rodičem. Z tohoto důvodu je zjišťována schopnost zájemce o NRP budovat vztahy v prostředí, v němž se běžně pohybuje, včetně kvality těchto vztahů. Také je třeba všimnout si lidí, kteří žijí se zájemcem tzv. pod jednou střechou, a znát jejich postoj k NRP, protože i oni budou mít vliv na život svěřeného dítěte.

Dítě, které přichází do NRP, má své potřeby i z hlediska bydlení. Zjišťuje se, zda bytové podmínky zájemce nabízejí budoucí prostor pro hru, vzdělávání, odpočinek a soukromí příchozího dítěte. V potaz se bere i zabezpečení bytu, domu a jeho okolí ve smyslu snížení rizika ohrožení zdraví dítěte. Děti, které v NRP vyrůstají, mají často specifické potřeby, a proto se sleduje i lokalita bydliště a dostupnost služeb, které by dítě v NRP mohlo potřebovat.

Ekonomická úroveň zájemce se sleduje z pohledu jeho schopnosti zajistit potřeby dítěte přicházejícího do NRP; včetně toho, jak zájemce umí nakládat s finančními prostředky, případně plnit své závazky ve formě dluhů. Neschopnost plnit řádně a včas platební povinnosti představuje riziko, které je významným zdrojem stresu a napětí v domácnosti zájemce a může ovlivnit jeho schopnost poskytnout kvalitní péči budoucímu svěřenému dítěti.

- U budoucího náhradního rodiče by měl být předpoklad, že je schopen vytvářet nové vztahy, tzn. že je schopen budovat vztahy v rámci svého pracovního kolektivu, svého sousedství a v dalších společenstvích.
- Budoucí náhradní rodič by měl mít také místně dostupnou podpůrnou síť (rodiče, sourozenci, přátelé) a měl by být předpoklad, že osoby zahrnuté v jeho podpůrné síti budou svou podporu poskytovat i po příchodu dítěte. Zájemce o NRP, který plánuje, že bude o dítě pečovat sám, by měl mít v podpůrné síti osobu, jež by převzala roli pečovatele v případě nenadálé události.
- Příjmy zájemce o NRP by měly být dostatečné k zajištění potřeb rodiny nejen před výkonem náhradní rodinné péče, ale i po přijetí dítěte do péče.
- Budoucí náhradní rodič by měl být schopen plnit řádně a včas své platební povinnosti. Zájemce, který je či byl dluhově zatížený, by měl mít aktivní přístup k řešení své situace.
- Zájemce by měl rozumět tomu, jaký bude mít dopad výkon náhradního rodičovství na jeho finanční situaci.
- U zájemce, který již náhradním rodičem je, se předpokládá, že u přijatého dítěte řádným způsobem spravuje finanční a majetkové záležitosti v běžném rozsahu.
- Bytové podmínky zájemce o NRP nesmějí ohrožovat zdraví a bezpečí jednotlivých členů domácnosti a zejména příchozího dítěte. Byt by měl být pro dítě fyzicky bezpečným prostředím odpovídajícím potřebám jeho věku.
- Zájemce by si měl být vědom, že je třeba dítěti přicházejícímu do NRP zajistit z hlediska bydlení stabilní prostředí – ve smyslu zabezpečení jistoty, stálosti (např. že dítě potřebuje stálé místo ke spaní, hraní, učení).
- U zájemce o pěstounskou péči na přechodnou dobu se předpokládá, že bude žít v místě, které není mimo dojezdovou vzdálenost služeb, jež potřebuje konkrétní dítě přicházející do NRP (např. pediatr či jiný specialista; školské zařízení).
- U zájemce o pěstounskou péči na přechodnou dobu je vhodné, aby jeho byt nabízel zajištění samostatného pokoje při předpokladu péče o dítě starší pěti let.